

Jogerős fizetési meghagyások a végrehajthatóság és a jogbiztonság szolgálatában

MOLNÁR JUDIT*

1. Bevezetés

A fizetési meghagyásos eljárás szabályait a magyar polgári eljárásjogban az 1893. évi XIX. törvénycikk vezette be.¹ Térffy Gyula 1927-es munkájában ekként mutatja be az eljárást: „Midőn törvényhozásunk az 1983:XIX. törvénycikkkel a fizetési meghagyásos eljárást nálunk meghonosította, ezzel azt akarta elérni, hogy a nem vitás követelések behajtása körüli eljárást egyszerűbbé, olcsóbbá tegye”.²

A szabályozás alapeszméje – a peres eljárás alakszerűségeinek mellőzése, az eljárás lehető egyszerűsítése, gyors és olcsóvá tétele ott, ahol ezt az anyagi igazság veszélyeztetése nélkül meg lehet tenni – az eljárás megjelenése óta változatlanul tekinthető.³ Az eljárás legfőbb jellemzői, hogy az eljáró hatóság a jogosult egyoldalú kérelmére a kötelezettet – a bizonyítási eljárás mellőzésével – a kérelemben foglalt követelés teljesítésére vagy azzal szembeni ellentmondásra hívja fel. Ennek hiányában a fizetési meghagyás jog-

* Habilitált egyetemi docens, Debreceni Egyetem Állam és Jogtudományi Kar, Polgári Eljárásjogi Tanszék.

DOI: 10.47079/2025.wzsna.vegrehajtas.1_5

- 1 1893. évi XIX. tc. a fizetési meghagyásokról; A per nélküli adóssal szembeni igényérvényesítési lehetőségekről, mint a fizetési meghagyásos eljárás előzményeiről: TÉRFFY Gyula: *A Polgári Perrendtartás Törvénye és Joggyakorlata II. kötet.* Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1927. 173-174. o.; HARSÁGI Viktória: A magyar fizetési meghagyásos eljárás fejlődéstörténetének áttekintése 1893-tól napjainkig (*Iustum Aequum Salutare*, 2012/3-4. szám 224-225. o.
- 2 TÉRFFY 1927. 171. o.
- 3 KENGYEL Miklós: *Magyar Polgári Eljárásjog.* Osiris Kiadó. Budapest, 2013. 510. p.

erőre emelkedik és végrehajtható lesz, míg ellentmondás esetén a fizetési meghagyásos eljárás perré alakul át.⁴

Kifejezetten kimutatható tehát az eljárás kapcsán az a jogalkotói szándék, hogy az önként nem, de csekélyebb hatósági kényszer hatására teljesítő adóssal szemben a jogrendnek biztosítania kell olyan eljárást, amellyel a hitelező gyorsan és a lehető legkevesebb költséggel *res iudicatához* juthat.⁵ Az eljárás eredményeként keletkező jogerős fizetési meghagyás a hitelező számára végrehajtási jogcímet keletkeztet a nem fizető adóssal szemben, amelynek nyomán az adós az általa az eljárásban nem vitatott követelést többé vitássá nem teheti, a kifizetett összeget vissza nem követelheti.⁶

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa 2022. december 12-én kelt 6/2022. számú Jogegységi határozatával az anyagi jogerőhatás érvényesülése tárgyában egységesíteni kívánta a joggyakorlatot, és megállapításai alapjaként értelmezte a jogerő intézményét, az anyagi jogerőhatás terjedelmét. E körben tett azon megállapítása, miszerint „az a követelmény, hogy az ítélt dolog joghatása csak érdemi vizsgálat eredményeként hozott döntéshez kapcsolódjon, az alperes védekezésére is vonatkozik...”, mind a jogtudomány, mind a joggyakorlat által támogatott álláspontnak tekinthető.⁷ Ezen túlmenően azonban – ugyanezen gondolatában⁸ - kiemelt két ítéleti hatályú határozatot, amelyeket nem tekinti érdemi vizsgálat eredményeként születettnek, és ezáltal azt a látszatot keltette a fenti szövegösszefüggés nyomán, hogy hozzájuk az ítélt dolog joghatása nem kapcsolódhat. E határozatok a bírósági meghagyás és fizetési meghagyás.

A fenti „megjegyzés” indította arra jelen tanulmány szerzőjét, hogy a fizetési meghagyáshoz fűződő joghatásokat megvizsgálja. A tanulmány az eljárás bevezetésétől kívánja bemutatni a fizetési meghagyás joghatásait meghatározó jogalkotói megoldásokat és jogtudományi álláspontokat. A kutatás

4 TÓTH Károly: *Polgári törvénykezési jog, Alapismeretek II. kötet Törvénykezés államhatalommal*. Hegedűs és Sándor Könyvkiadóhivatala. Budapest, 1910. 460-466. o.; KENGyel Miklós: *Magyar polgári eljárásjog*. Budapest, Osiris Kiadó, 2002, 467. p.; GÁSPÁRDY László: *Polgári nemperes eljárások*. „Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért”. Miskolc, 2001. 125. o.

5 Lásd ehhez: TÉRFFY 1927. 172. o

6 SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: A fizetési meghagyásos eljárás. In: VARGA István (szerk.): *A polgári nemperes eljárások joga*. ELTE Eötvös Kiadó Budapest 2013.785. o.

7 6/2022. JEH (Jpe.III.60.027/2022/15. szám) (51) pont

8 6/2022. JEH (Jpe.III.60.027/2022/15. szám) (51) pont

célja annak megállapítása, hogy a fizetési meghagyásos eljárás eredményeképpen megszülető sajátos határozat, a meghagyás – szabályozása, joghatásai révén – képes-e azon hitelezői/jogosulti érdekek megtestesítésére, amelyet bevezetésekor, 1893-ban feladatául tűztek.

2. A jogerő szerepe a magyar polgári eljárásjogban, különös tekintettel a nemperes eljárásokra

A jogerőnek mindig is nagy szerepet tulajdonítottak a formális jog megjelenése óta, állapítja meg Pákozdi Zita monográfiájában. Hivatkozva Habermann Gusztáv 1935-ben megjelent művére, kiemeli, hogy „a vitában álló felek kezdeményezésére és akaratára vezethető vissza az államok azon intézkedése, amellyel a per keretében meghonosították a jogerő intézményét”.⁹

A jogerő jelentősége kapcsán Schönitzky Bertalan 1938-ban kiadott monográfiájában megállapítja, hogy „a jogerőintézmény jelentősége ma már vitán felül áll”, azonban a valódi jelentősége tekintetében vannak eltérő álláspontok.¹⁰ Schönitzky több nézetet is elkülönít a jogerő értelmezése kapcsán. E szerint a jogerő a következő szerepeket képes betölteni: a jogrend fenntartása, az alanyi jogok védelme, a jogszerűség és helyesség garanciája, a per céljának megvalósítását szolgáló intézmény, valamint kapcsolat a magánjog és a perjog között.¹¹

Farkas József 1976-ban publikált monográfiájában akként nyilatkozik, hogy „a polgári per célja, hogy jogvédelmet nyújtson a megsértett vagy veszélyeztetett alanyi jog tekintetében, de ezen túl menően is érvényre juttassa az alanyi jogot... A per végeredményben a jogerős döntés vagy röviden szólva a jogerő elérését célozza”.¹²

-
- 9 PÁKOZDI Zita: *A jogerő tárgyi terjedelme a polgári perben*. Pólay Elemér Alapítvány, Iurispraxis Kiadó, Szeged 2017. 17. o. Hivatkozott mű: HABERMANN Gusztáv: *Jogerő a perenkívüli eljárásban*. Szegedi Városi Nyomda és Könyvkiadó Részvénytársaság, Szeged 1935. 3. o.
 - 10 SCHÖNITZKY Bertalan: *Az ítélet és a jogerő. Bevezetés a jogerőtanba*. Bibliotheca Academica, Az Egri Érseki Jogakadémia Értekezéseinek Tára, Szent János Nyomda, Eger 1938. 10. o.
 - 11 SCHÖNITZKY 1938. 11-18. o.
 - 12 FARKAS József: *A jogerő a magyar polgári peres eljárásban*. Akadémia Kiadó, Budapest 1976. 11-12. o.

A jelenkor szakirodalma is garanciális tényezőként szól a jogerő intézményéről. Az anyagi jogerőhatás funkciójaként nevesíti az egyszeri és végleges elbírálás igényét, valamint a feleknek és a bíróságnak ehhez való kötöttsége folytán „a megzavart életviszonyokból eredő békétlenség helyreállítását” a felek között a véglegesség igényével, amely egyben a jogbiztonságot szolgálja.¹³

A jogerő fogalmának értelmezése alapvetően a polgári perben hozott ítéletekhez kapcsolódik. Sárffy Andor a polgári per jelentőségéről ekként nyilatkozik: „Elsőrendű kötelessége az államnak, hogy ha magánjogokat ad alattvalóinak, meg is védje azokat. Ennek a célnak egyik nélkülözhetetlen eszköze a polgári per”.¹⁴ Azonban a polgári ügyekben az igazságszolgáltatás megvalósítására a peres eljárás mellett peren kívüli (nemperes) eljárások¹⁵ is rendelkezésre állnak. A peren kívüli eljárások létét Sárffy több szempontból is kívánatosnak tartotta: „a per megzavarja az alattvalók közti békét, amelynek fenntartása egyik legfőbb célja az államhatalomnak. Kívánatos tehát, hogy az állam olyan jogszabályokat alkosson, amelyek a perek számának csökkentésére vezetnek, anélkül természetesen, hogy a magánjogok érvényesítését megnehezítsék. Sőt lehetőleg úgy, hogy a magánjog érvényesítése ezzel még könnyebbé is váljék”.¹⁶

Amennyiben azonban a peren kívüli eljárások is a magánjog védelmének vitán felül álló eszközei, az ezen eljárásokban született határozatok esetében is megjelenik a jogviszony véglegesség igényével történő rendezése, mint elvárás, és a meghozott határozathoz kapcsolódó joghatások, kifejezetten a jogerő kérdésének meghatározása.

Farkas József a nemperes eljárásokban hozott, eljárást befejező határozatok „fajait, jogi természetét”¹⁷ vizsgálta meg a jogerő létezésének előkérdéseként. Megállapította, hogy a nemperes eljárások döntő többségében van

13 ÉBNER Vilmos: Perindítás. In: VARGA István (szerk.): *A polgári perendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja*. I/III. HVGORAC, 2018. 714-715.o.

14 SÁRFFY Andor: *A perádat csökkentése a peren kívüli eljárás fejlesztése útján*, Magyar Jogszegylet Kiadása, Budapest 1930. 5. o.

15 Sárffy peren kívüli eljárásokról szól, Farkas József nemperesként határozza meg ugyan ezen eljárásokat. SÁRFFY 1930.; FARKAS József: 1976. 131-145. o.

16 SÁRFFY 1930. 5. o.

17 FARKAS 1976. 137. o.

formai határozat.¹⁸ Az eljárást befejező határozatok körében továbbá elkülönítette az érdemi befejező határozatot, azaz azon határozatot, „amely az eljárás tárgyát alkotó anyagi jogi jogviszony tekintetében dönt”.¹⁹ Kifejezetten a pertpótló és jogállapot megváltoztatására irányuló nemperes eljárások esetében mutatta ki Farkas az érdemi határozat megjelenését²⁰, és megfogalmazta azon véleményét, hogy „ahol van érdemben döntő határozat, ott annak a jogi természete azonos az ítélet jogi természetével”.²¹

Kérdés azonban, hogy az ítélet jogi természetével együtt járó jogerő teljessége is jellemezheti-e a nemperes eljárások fenti szűkebb körét. A jogalkotó ezt kifejezetten meghatározta egyes nemperes eljárások esetében? Farkas 1976-ban négy olyan esetet mutatott ki, amikor a jogalkotó az ítélet hatályával ruházta fel a nemperes eljárásban született érdemi határozatot: a fizetési meghagyások²², valamint a fizetési meghagyás mintájára a bérleti viszony felmondásának közjegyzői közlése esetére²³, az egyezségi kísérlet során kötött bírói egyezség hatálya esetében²⁴, valamint az ideiglenes intézkedést tartalmazó végzés hatálya²⁵ tekintetében.

Felmerül a kétely, hogy a nemperes eljárások körében - a fenti eseteken túl – általában nem jelenik meg a jogerő teljessége? A magánjogi jogviszonyok nemperes eljárásokon keresztül történő rendezéséhez fűződő érdek nem érvényesül?

Ebben a kérdésben a polgár peres és nemperes eljárások egymáshoz való viszonya ad iránymutatást: a nemperes eljárásokban a polgári perrendtartás

18 A határozatok elnevezése tekintetében azonban megállapítható, hogy a végzések mellett más elnevezésű döntések is születnek, mint például a meghagyás, végrehajtási lap, végrehajtási záradék. Farkas egyetlen olyan eljárási csoportot azonosított, ahol nincs forma szerinti határozat: ez a felek részére végzett közjegyzői tevékenység. FARKAS 1976. 137. o.

19 FARKAS 1976. 137. o.

20 Emellett megállapította, hogy a per elhárító eljárások közül az ideiglenes intézkedést tartalmazó végzés, ha nem is végleges, de érdemi határozat. Valamint kiemeli a bíróság előtt megkötött és végzéssel jóváhagyott egyezséget, amelyhez maga az akkor hatályos polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény fűzi a bírói ítélettel azonos hatályt. A további polgári nemperes eljárások esetében nem azonosítja Farkas az érdemi határozat megjelenését. FARKAS 1976. 138. o.

21 FARKAS 1976. 138. o.

22 1952. évi III. törvény 321. § (1) bek.

23 1/1958 (II. 16.) IM számú rendelet 10. §

24 1952. évi III. törvény 127. § (2) bek.

25 105/1952. (XII. 28.) MT számú rendelet 6. §

háttérszabályként van jelen.²⁶ Ebből következik, hogy a kifejezetten megjelölt nemperes eljárásokban született határozatokon kívül további nemperes érdemi befejező határozat bírhat az ítélet hatályával, a jogerő teljességével. Farkas kiemelten foglalkozik e kérdés kapcsán az eljárás jellegével, a határozat jogi és ténybeli alapját vizsgálja. Amíg a jogi alap tekintetében arra a következtetésre jut, hogy az azonos az ítélet jogi alapjával, addig a ténybeli alapon különbségeket mutat ki. Az ítélet ténybeli alapja „csakis a bíróságnak a bizonyítás alapján a bizonyosság fokáig terjedő belső meggyőződése szerint megállapított ún. ítéleti tényállás lehet”.²⁷ A nemperes eljárásokban a ténybeli alap esetében ez a feltétel nem mindig teljesül.²⁸ Ezért arra a következtetésre jut, hogy meghatározott nemperes eljárás típusokban jellemző a határozat ítéleti hatálya, a jogerő teljessége.²⁹ Ezek a pert pótló³⁰ és a jogállapot változtató³¹ nemperes eljárások.³²

Juhász Imre 2013-ban – csatlakozva Farkas álláspontjához – megállapítja, hogy a nemperes eljárásban hozott határozatok közül nem minden alakilag jogerős határozat mellett áll anyagi jogerő. Az anyagi jogerőhatás a meghagyáshoz és végzések egy részéhez kapcsolódik. Kifejezetten tovább viszi

26 Lásd ehhez: 105/1952. (XII. 28.) MT számú rendelet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) hatálybaléptetése folytán szükséges rendelkezések tárgyában 13 §. (3) bek.; 2017. évi CXVIII. törvény a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról 1. § (1) bek.

27 FARKAS 1976. 138. o.

28 A bizonyítás és a valószínűsítés szerepét vizsgálva az egyes nemperes eljárásokban, négy csoportot különít el: 1. rendes bizonyítást lefolytató eljárások; 2. kötött vagy korlátozott bizonyítást alkalmazó eljárások; 3. bizonyítás helyett valószínűsítést tartalmazó eljárások; és 4. a bizonyítást/valószínűsítést mellőző eljárások. FARKAS 1976. 139. o.

29 Kovács Marcell 1927-ben megállapítja, hogy általában a perenkívüli eljárásokban hozott befejező határozatok esetében az anyagi jogerő hiányzik. Az alakilag jogerős peren kívüli határozattal szemben a polgári peres út rendszerint nyitva marad. KOVÁCS Marcell: *A polgári perrendtartás magyarázata* (Második Kiadás) Első Füzet. Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság, Budapest, 1927. 24. o.

30 E körben Farkas elkülöníti a perrokon és nem perrokon eljárásokat. Perrokon eljárásokban - mint a választójogi, valamint a találmány és védjegy-ügyekben folytatott eljárás, - a bíróság rendszerint tárgyalást tart, kétoldalú meghallgatás jellemzi. A nem perrokon eljárások körébe sorolja a fizetési meghagyásos eljárást, telekkönyvi eljárást, okirat megsemmisítése iránti eljárást, a holtnak nyilvánítás, valamint halál tényének megállapítása iránti eljárást. Ezen eljárásokban nem a perhez hasonlóan jár el a bíróság. Lásd ehhez: FARKAS 1976. 134-135. o.

31 A jogállapot változtató eljárások körében kiemeli Farkas a házassági vagyonközösség iránti eljárást, valamint a cégbejegyzési eljárást. FARKAS 1976. 136. o.

32 FARKAS 1976. 142. o.

a Farkas által kimutatott kettős szabályozási irányt, amikor megállapítja, hogy a „nemperes eljárásoknál vagy a jogalkotó, vagy – ennek hiányában – az adott nemperes eljárás jogi természete dönti el, rendelkezik anyagi jogerővel vagy sem”.³³

3. A fizetési meghagyás és a jogerő

A fizetési meghagyásos eljárás, mint nemperes eljárás szükségképpen hiányosságokat mutat a polgári per alapelvei tekintetében. A nemperes eljárásokban általában nem érvényesül a közvetlenség, a szabad bizonyítás és a kétoldalú meghallgatás elve, jellemzi őket a jogorvoslati csonkoltság.³⁴ Kifejezetten a fizetési meghagyásos eljárásban nem érvényesül a szóbeliség, a közvetlenség, a nyilvánosság, valamint a kétoldalú meghallgatás elve, hiányzik az eljárásból a bizonyítási eljárás lefolytatása.³⁵

Az eljárást elsőként szabályozó 1893. évi XIX. törvénycikk³⁶ általános indokolása kifejezetten azt az álláspontot képviseli, hogy a fizetési meghagyásos eljárás megteremtésével a jogalkotó azon sajátos igényérvényesítések számára kívánt eljárási megoldást kínálni, amelyek esetén „a fél, a ki ellen követelést támasztanak, a követelés valóságát nem kifogásolja vagy épen elismeri”.

A fizetési meghagyás végrehajthatósága kapcsán az indoklás azt is megerősíti, hogy „egyáltalán nem indokolt, hogy ezekben az esetekben ... a jogérvényesítés szükségszerűen ugyanazoktól az alakiságoktól függjön, a melyek a peres eljárás alkatrészeiül vannak megszabva, - s hogy a jogérvényesítési kényszer alkalmazását: a végrehajtást, mellőzhetlenül ugyanazok

33 JUHÁSZ Imre: A polgári nemperes eljárások fogalma és általános jellemzése. In: VARGA István (szerk.): *A polgári nemperes eljárások joga*. ELTE Eötvös Kiadó Budapest 2013.85. o.

34 MOLNÁR Tamás: *Alapelvek a közjegyzői nemperes eljárásokban*. Közjegyzői Akadémia Kiadó, Budapest 2019. 111. o.

35 A szóbeliség elve annyiban mégis megjelenik, hogy szűk alanyi körnek lehetősége van a kérelem szóbeli előterjesztésére. A kétoldalú meghallgatás elve annyiban jut érvényre, hogy a kötelezettet ugyan nem hallgatja meg az eljáró hatóság a meghagyás kibocsátását megelőzően, a meghagyás kézbesítését követően azonban felléphet az eljárásban (Pl. elismerés, ellentmondás, fizetési kedvezmény előterjesztése). Lásd erről: MOLNÁR 2019. 112-113. o.

36 1893. évi XIX. törvénycikk a fizetési meghagyásokról

a cselekmények – kereset, tárgyalás, ítélet – előzzék meg, a melyek a vitás jog meghatározásának, ténybeli megalapításának és bírói elismerésének, s e szerint a vitás kérdések elintézésének eszközét képezik”.³⁷

A törvénycikk a fizetési meghagyáshoz fűződő joghatások tekintetében akként rendelkezik, hogy „ha az adós a fizetési meghagyásnak a kézbesítéstől számított 15 nap alatt ellent nem mondott: a hitelező kérelmére, a fizetési meghagyás alapján, kielégítési végrehajtásnak van helye”.³⁸ A fizetési meghagyásos eljárásunk ún. kétlépcsős eljárásnak működött³⁹, azaz az ellentmondás 15 napos határidejének eredménytelen elteltével a fizetési meghagyás végrehajthatósága nyílt meg, azonban egy új, a kielégítési végrehajtást rendelő végzésnek az adós részére történt kézbesítésétől számított 30 napon belül még lehetősége volt az adósnak az ellentmondás előterjesztésére. E második határidő elteltével az ellentmondással meg nem támadott fizetési meghagyás „jogerejű ítélet erejével bír”.⁴⁰ A fizetési meghagyás tehát csak akkor válik végérvényes bírói határozattá, ha az adós a végrehajtást elrendelő végzés kézbesítésétől folyó második határidő alatt sem él ellenmondással.⁴¹

A fizetési meghagyásos eljárásunk első szabályozása azonban az ellentmondás elmaradása folytán végrehajtható fizetési meghagyás kikényszeríthetőségét is határidőhöz kötötte. A meghagyás hatályának és végrehajthatóságának megszűnéséről rendelkezik, „a) ha a fizetési meghagyás annak keltétől számított egy év alatt az adósnak nem kézbesített; b) ha az adós ellen a teljesítési határidő leteltétől számított egy év alatt a végrehajtás nem kéretett”.⁴² Ezáltal mind az adós, mind a hitelező felelős magatartását várta

37 1893. évi XIX. törvénycikk Általános indokolás; Hivatkozta: TÉRFFY 1927. 172-173. o.

38 1893. évi XIX. tc. 10. §

39 MOLNÁR Judit: *A magyar fizetési meghagyásos eljárás az európai megoldások tükrében*. Közjegyzői Akadémia Kiadó, Budapest 2014. 74. o.; Heinz HELMREICH: *Erscheinungsformen des Mahnverfahrens im deutschsprachigen Rechtskreis – unter besonderer Berücksichtigung des Mahnverfahrens in der Zivilprozessordnung und seiner Vorgängermodelle*. Köln, Berlin, Bonn, München, 1995. 172. o.

40 1893. évi XIX. törvénycikk 12. §

41 1893. évi XIX. törvénycikk Részletes indokolás a 11. §-hoz

42 Harmadik megszüntető ok speciálisan az ingóságok esetén: „c) ha az ingóságokra vezetenő végrehajtási foglalás az utóbb említett egy évi határidő alatt, avagy ha a végrehajtást rendelő végzés a hitelezőnek az egy évi határidő után kézbesített, e kézbesítéstől számított 30 nap alatt nem foganatosított, vagy foganatosítása megkísérelve nem lett”. 1893. évi XIX. törvénycikk 11. §

el a jogalkotó általi szabályozás a fizetési meghagyásban történő igényérvényesítéssel kapcsolatban. A törvénycikk indokolása kiemeli, hogy „ugy a bíróság, mint az adós érdeke követeli, hogy a hitelező a fizetési meghagyás iránt folyamatba tett eljárást bizonyos határidő alatt végbefejezésre juttassa... Nem volna helyén a hitelező önkényére bízni, hogy ezt a határidőt tetszés szerint kitolhassa s az adós személyi viszonyaiban netán beállott változást felhasználva - esetleg oly késői időpontot választhasson a fizetési meghagyás végrehajtására, a midőn az adós kevésbbé ügyelhet jogaira, vagy a midőn az adós már csak homályosan emlékezik a fizetési meghagyás kieszközlésének körülményeire”.⁴³

Az 1911. évi I. törvénycikkben⁴⁴ elhelyezett fizetési meghagyásos eljárás szabályozása körében a fentiekhez igazodó rendelkezésekkel találkozunk. Megszövegezésében is azonosan nyilatkozik az 1911. évi I. törvénycikk 596. §-a az ellentmondás elmaradásának jogkövetkezményéről: „ha az adós a fizetési meghagyásnak a kézbesítéstől számított tizenöt nap alatt ellent nem mondott: a hitelező kérelmére, a fizetési meghagyás alapján kielégítési végrehajtásnak van helye”.

Változásként értékelhető, hogy az ellentmondás második előterjesztésének határideje 30 napról 15 napra csökken: „Az ellentmondás az 596. §-ban említett tizenöt nap eltelte után is előterjeszthető mindaddig, míg a fizetési meghagyás alapján kielégítési végrehajtást rendelő végzésnek az adós részére történt kézbesítésétől számított tizenöt nap el nem telt”.

A második 15 napos határidő lejártával azonban a jogkövetkezmény változatlanul a fizetési meghagyás jogerőre emelkedése, „az ellentmondással meg nem támadott fizetési meghagyásnak olyan hatálya van, mint a jogerős ítéletnek”.⁴⁵

Megállapítható tehát, hogy a jogalkotó fenntartja az eljárás kétlépcsős jellegét, azonban a törvénycikk indokolásában megtalálható azon utalás is, hogy felmerült a kodifikáció során a modellváltás gondolata: „Ámbár némely részről felmerült az óhaj ennek a második ellentmondási határidőnek elejtése iránt, a javaslat azt fenntartja, de 30 napról 15 napra szállítja le. Csu-

43 1893. évi XIX. törvénycikk Részletes indokolás a 11. §-hoz

44 1911. évi I. törvénycikk a polgári perrendtartásról

45 1911. évi I. törvénycikk 596. és 598. §

pán egy ellentmondási határidő az adós érdekeinek megóvására nem nyújt elegendő biztosítékot.”⁴⁶

A fizetési meghagyás hatályának és végrehajthatóságának „vége” tekintetében az 1911. évi I. törvénycikk 597. §-a új igényérvényesítési határidőt szab a hitelezői oldalon. Így: „1. ha a fizetési meghagyás annak keltétől számított hat hónap alatt az adósnak nem kézbesített; 2. ha a teljesítési határidő leteltétől számított három év alatt az adós ellen végrehajtási cselekményt nem fogantatosítottak”. Az 1911-es szabályozás tehát az egy évi határidőt a fizetési meghagyásos eljárás igénybevételének előmozdítása céljából három évre felemeli és a végrehajthatóságot megszüntető hatályt nem a végrehajtás kéréséhez, hanem a végrehajtási cselekmény fogantatosításának elmulasztásához kapcsolja.⁴⁷

A jogalkotói indokolás egyértelműen utal arra, hogy a részben módosított szabályok mind a hitelezői, mind az adósi érdekekre tekintettel kívánják ezen egyszerűsített igényérvényesítést biztosító eljárást szabályozni, a meghagyáshoz fűződő joghatásokat biztosítani.⁴⁸ Az 1983. évi XIX. törvénycikkkel szabályozott fizetési meghagyásos eljárást ekkorra már több támadás is érte. Felrótták neki, hogy célját nem sikerült elérnie, nem valósította meg egészen a hozzá fűzött várakozásokat. Csekély mértékben vették igénybe az eljárást, amelynek legfőbb okát abban látták, hogy az ellentmondást a törvény szerfölött megkönnyítette. Az ellentmondások nagy száma miatt a hitelezők nem vették igénybe az eljárást.⁴⁹ Az 1911. évi I. törvénycikk által bevezetett változásokkal a jogalkotó e kritikákra is reagálni kívánt.⁵⁰

A törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930. évi XXXIV. törvénycikkkel a jogalkotó a fizetési meghagyás joghatásai tekintetében jelentős változást vezetett be. Megszüntette a kétlépcsős eljárási modellt a kötelezett ellentmondás kapcsán, amelynek nyomán az 1911. évi I. törvénycikk 595. §-ában a kö-

46 1911. évi I. törvénycikk Részletes indokolás az 598. §-hoz

47 1911. évi I. törvénycikk Részletes indokolás az 597. §-hoz

48 1911. évi I. törvénycikk Részletes indokolás az 598. §-hoz; Térffy 1927. 177. o.

49 TÉRFFY 1927. 172. o.

50 „Bizonyos, hogy az ellentmondási határidőnek ez a kiterjesztése a hitelezőnek a gyors kielégítésben álló érdekével ellenzök, de a javaslat a mai eljárással szemben az ellentmondási 30 napos határidőnek 15 napra megrövidítésében és különösen az ellentmondás halasztó hatályának eltérő szabályozásában adja meg ennek az ellensúlyát és vet gátat az ellentmondással való visszaélésnek.” 1911. évi I. törvénycikk Részletes indokolás az 598. §-hoz

vetkező szabályokat rögzítette: „Az ellentmondást a fizetési meghagyásnak kézbesítésétől számított tizenöt nap alatt a fizetési meghagyást kibocsátó járásbíróságnál szóval vagy írásban kell előterjeszteni. Ez a tizenöt napos határidő záros, a lejártá után előterjesztett ellentmondást vissza kell utasítani. Az ellentmondási határidő lejártával az ellentmondással meg nem támadott fizetési meghagyásnak olyan hatálya van, mint a jogerős ítéletnek, ellene az általános szabályok szerint perújításnak van helye”.⁵¹

A törvénycikk indokolásában újra megtalálható a fizetési meghagyásos eljárással szembeni azon kritika, hogy a kötelezetti ellentmondásokra nyitva álló határidő (amely ekkor már 15+15 nap) túl hosszú, és ez az egyik oka annak, hogy a hitelezők csak a legritkább esetekben élnek ezzel az intézménnyel. A törvényjavaslat célja a bevezetett egylépős, 15 napos határidővel szabályozott ellentmondással, hogy a fizetési meghagyás intézményét „a behajtás alkalmas eszközévé tegye”.⁵² Az első és egyetlen ellentmondási határidő elmulasztásával szemben a Pp. 451. §-a szerint igazolásnak van helye, azonban igazolás hiányában a fizetési meghagyás jogerőre emelkedik és ellene az adós csak perújítással élhet.⁵³

A törvénykezés egyszerűsítése érdekében alkotott törvénycikk a fentiekén túl a fizetési meghagyásos eljárások szabályozásába egy kötelező igénybevételi alsó értékhatárt is bevezetett, amelyet 400 pengőben határozott meg.⁵⁴ Az új értékhatárral összefüggésben is megjelenik a kötelezetti védekezés egylépcsőssé alakítása: „Ez a szabályozás már azért is szükséges, mert ha fizetési meghagyásos kérelem a járásbíróági eljárásban bizonyos értékhatáron aluli ügyekben a követelés érvényesítésének kötelező formája, gondoskodni kell arról is, hogy ez az intézmény a követelések behajtására alkalmas legyen”. Kiemelendő, hogy az indokolásában a jogalkotó is jelzi az egyszeri ellentmondási határidőben rejlő veszélyeket. „Aggodalommal” gondol arra, ha „az írni nem tudó járatlan adósok

51 1930. évi XXXIV. törvény 52. §

52 1930. évi XXXIV. törvény 52. §-ához fűzött indokolás

53 1930. évi XXXIV. törvény 52. §-ához fűzött indokolás; MAGYARY Géza – NIZSALOVSZKY Endre: *Magyar polgári perjog*. Harmadik kiadás, Franklin Társulat, Budapest 1939. 615. o.

54 Az 1911. évi I. törvénycikk 588. §-ában a következő szabályozás jelent meg: „Ha a követelés négyszáz pengőt meg nem haladó készpénz fizetésére irányul és fizetési meghagyás útján érvényesíthető, a követelést csak fizetési meghagyás útján lehet érvényesíteni. Ily esetben a beadott keresetlevelet is fizetési meghagyás iránti kérelemnek kell tekinteni.” 1930. évi törvénycikk 49. §

az ellentmondást esetleg el fogják mulasztani és ilykép ebből nehezen helyrehozható kár keletkezhetik”.⁵⁵ Megoldásképpen a fizetési meghagyás formai/alki jegyeiben kívánnak lépéseket tenni, és „e veszély kikerülésére ügyviteli úton gondoskodás fog történni, hogy az ilyen felek a fizetési meghagyás különös alakja után is figyelmessé tétessenek arra, hogy szigorú bírói paranccsal állnak szemben, amely tétlenségük esetében feltétlenül érvényes lesz”.⁵⁶

Érdemes felhívni a figyelmet azonban mindezek mellett arra is, hogy a törvénycikk hatályvesztést állapít meg az 1911. évi Pp. 597.-a kapcsán, amely a meghagyás hatályának és végrehajthatóságának megszűnéséről rendelkezett mindeddig.⁵⁷ Így megszünteti az adósok védelmére szolgáló második bástyát is.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény⁵⁸ a XIX. fejezetében szabályozza a fizetési meghagyásos eljárást, amelynek körében az ellentmondás lehetőségéről akként nyilatkozik, hogy „a fizetési meghagyás ellen az adós annak kézbesítésétől számított tizenöt nap alatt a járásbírósnál akár írásban, akár szóval ellentmondással élhet”.⁵⁹ Az ellentmondást egyszer előterjeszthető jogorvoslatként kezeli, azaz az 1930. évi XXXIV. törvénycikk által hozott változásokat fenntartja, és egylépcsős kötelezett védekezési eszköznek tekinti. A meghagyás joghatásaként a jogerőre emelkedésről is az előzményjogszabállyal azonosan nyilatkozik: „Ha a fizetési meghagyást ellentmondással kellő időben nem támadták meg, annak ugyanolyan hatálya van, mint a jogerős ítéletnek, s ellene perújításnak van helye.”⁶⁰

A fizetési meghagyásos eljárás az 1952. évi Pp.-ben megtalálható szabályozása ideje alatt, amely 1953. január 1. és 2010. május 31. között állt fenn, a fizetési meghagyással szembeni kötelezett ellentmondás sem számában, sem az előterjesztés határidejében nem változott, valamint a határidőben ellentmondással nem támadott fizetési meghagyás jogerőre emelkedéséről is változatlanul gondolkodott a jogalkotó. A jogirodalomban Farkas József a fizetési meghagyásos eljárást egyértelműen olyan nemperes eljárásnak tar-

55 1930. évi XXXIV. törvény 52. §-ához fűzött indokolás

56 1930. évi XXXIV. törvény 52. §-ához fűzött indokolás

57 1930. évi XXXIV. törvény 52. §

58 Továbbiakban: 1952. évi Pp.

59 1952. évi III. törvény 319. § (1) bek.

60 1952. évi III. törvény 321. §

totta számon, amelyben a befejező határozat érdemi határozatnak minősül, és mint perpótló eljárás, az érdemi határozathoz a jogerő teljességét kapcsolta. Kiemelte, hogy a fizetési meghagyás az egyike azon nemperes eljárásban született határozatoknak, amelyhez a jogalkotó tételes jogi rendelkezéssel fűz ítéleti hatást (jogerőhatást).⁶¹

Németh János az ellentmondással nem támadott fizetési meghagyás hatálya kapcsán 2007-ben megállapítja, hogy a fizetési meghagyás nem sorolható a hagyományos határozati kategóriák egyikébe sem. Érdemi döntés, de nem ítélet, és nemperes eljárásban keletkezett (akkor) bírósági határozat, amely az ítélet és a végzés között egy külön kategória, amely egyben a peres eljárást érdemben eldöntő ítéletet pótolja. A kötelezett ellentmondásának hiányában ugyanolyan a hatálya, mint a jogerős ítéletnek.⁶²

2010. június 1. napjától a fizetési meghagyásos eljárás külön törvényi szabályozás nyert és közjegyző hatáskörébe tartozó nemperes eljárásként került szabályozásra. A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény⁶³ a kötelezett védekezési eszközöként továbbra is az ellentmondás előterjesztésének lehetőségéről szól, amelynek határidejét változatlanul 15 napon határozza meg.⁶⁴ Ha a fizetési meghagyást ellentmondással határidőn belül nem támadták meg, annak ugyanolyan hatálya van, mint a jogerős ítéletnek.⁶⁵ A jogirodalom álláspontja sem változik, követi a szabályozás változatlanságát.⁶⁶

61 FARKAS 1976. 141-142. o.; Farkas mellett további szerzők: GÁTOS György: Határozatok. In: NÉMETH János – KISS Daisy (szerk.): *A polgári perrendtartás magyarázata 1.* Complex Kiadó 2007. 1269. o.; OSZTOVITS András (szerk.): *A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény nagykommentárja.* Opten Informatikai Kiadó Kft. Budapest, 2015. 54-55. o.

62 NÉMETH János: Fizetési meghagyásos eljárás. In: NÉMETH János – KISS Daisy (szerk.): *A polgári perrendtartás magyarázata 2.* Complex Kiadó Budapest 2007. 1890. o.

63 Továbbiakban: Fmhtv.

64 2009. évi L. törvény (Fmhtv.) 28. § (1) bek.

65 Fmhtv. 36. § (1) bek.

66 SZÉCSÉNYI-NAGY 2013. 394-396. o.; LUGOSI József: *A polgári (peres) eljárás és a polgári per.* Jogtudományi Közlöny 2012/2. szám 77. o.; SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: *Mikor évül el a közjegyzői okiratba foglalt követelés?* Magyar Jog 2014/10. szám. 587. o.; MOLNÁR Tamás: *Az igazságszolgáltatás és a polgári eljárás sajátos alapelveinek érvényesülése a magyar fizetési meghagyásos eljárásban.* Közjegyzők Közlönye 2016/6. 32-33. o.; WOPERA Zsuzsa: *Kommentár a polgári perendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez.* Magyar Közlöny lap- és Könyvkiadó Kft. 2017. 606.; ÉBNER Vilmos: Perindítás. In: VARGA István (szerk.): *A polgári perendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja. I/III.* HVGORAC, 2018. 714-718.o.; ÜDVÁRY Sándor: *A határozatok joghatásai.* In: WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Kommentár a polgári perendtartáshoz.* Wolters Kluwer Hungary, Budapest, 2019. 899. o.

Továbbra is hivatkozik a fizetési meghagyás *sui generis* határozattípus jellegére, amely jogerőre emelkedése esetén a pert érdemben eldöntő jogerős ítéletet pótolja. A meghagyás ítélet hatályú, az alaki jogerő mellett anyagi jogerőhatás is fűződik hozzá.⁶⁷

A fizetési meghagyáshoz fűződő joghatások tekintetében hatályos polgári eljárásjogunk akként nyilatkozik, hogy ha a fizetési meghagyást a kötelezett a fizetési meghagyást kellő időben ellentmondással nem támadja meg, annak ugyanolyan hatálya van, mint a jogerős ítéletnek.⁶⁸ A jogerős fizetési meghagyáshoz a jogerő mindhárom hatása fűződik, azaz a megtámadhatatlanság, a véglegesség és a végrehajthatóság. A megtámadhatatlanság a fizetési meghagyások esetén annyiban értelmezendő speciálisan, hogy fellebbezés helyett az ellentmondást tekintjük a rendes jogorvoslat eszközének, így az ellentmondásra nyitva álló határidő elteltével válik - rendes jogorvoslattal - nem támadhatóvá a fizetési meghagyás. Az alaki jogerős meghagyás csak rendkívüli jogorvoslattal támadható, amelyek a rendkívüli ellentmondás, a perújítás⁶⁹, a kijavítási kérelem, bizonyos körben a kiegészítési kérelem, a kézbesítési kifogás és az igazolási kérelem.⁷⁰

A fizetési meghagyáshoz fűződő anyagi jogerőhatást a hatályos polgári perrendtartás⁷¹ 360. § (1) bekezdése nyomán akként értelmezhetjük, hogy az érvényesített követelés tárgyában kibocsátott fizetési meghagyás jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalaphól származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek - ideértve azok jogutódait is - egymás ellen új fizetési meghagyásos eljárást vagy keresetet indíthassanak, vagy a fizetési meghagyásban már érvényesített követelést egymással szemben egyébként vitássá tehessek.⁷²

67 SZÉCSÉNYI-NAGY 2013. 839. o.; MOLNÁR Judit – NYILAS Anna: A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény kommentárja Opten Budapest, 2015. 113. o.; SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: *Nagykommentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez*. Wolters Kluwer Hungaria Budapest, 2020. 415. o.

68 Fmhtv. 36. § (1)-(2). bek.

69 Lásd ehhez: BH 1981. 325.; BH 1993. 41.

70 SZÉCSÉNYI-NAGY 2020. 415. o.

71 2016. évi CXXX. törvény (hatályos 2018. 01. 01.-től)

72 SZÉCSÉNYI-NAGY 2020. 416. o.; BH 1998.601.; A jogerős fizetési meghagyás anyagi jogereje kizárja, hogy a kötelezett a perújítási határidők elteltét követően marasztalását az annak alapjául szolgáló szerződés semmisségére hivatkozással vitassa. EBH2002. 642.

A 2010. június 1. napjától közjegyzői hatáskörben szabályozott fizetési meghagyásos eljárásunk egy sajátos visszatérést is mutat az 1930. évi XXXIV. törvénycikket megelőző szabályozási időszakra. Felidézve a jogerős fizetési meghagyások végrehajthatóságára szabott határidők korszakát, az Fmhtv. 52. § (5) bekezdése akként rendelkezik, hogy a végrehajtási kérelem a fizetési meghagyás jogerőre emelkedését követő 10 év után nem terjeszthető elő, e határidő elmulasztása jogvesztéssel jár. A jogvesztő határidő a végrehajtási jog elévülése tekintetében több vitát is előidézett⁷³, amelyre tekintettel a jogalkotó 2018. január 1-jétől akként egészítette ki az Fmhtv. 52. § (5) bekezdését, hogy a 10 éves jogvesztő határidő a végrehajtási jog elévülését nem érinti. E rendelkezéssel nyilvánvalóvá tette, hogy a jogvesztő határidő a végrehajtási kérelem előterjesztésének végső időbeli korlátját jelenti, amelyet a közjegyző hivatalból vesz figyelembe, azonban a végrehajtási jog ennél hamarabb is elévülhet.⁷⁴

A „visszatérés” azonban csak látszólagos, ugyanis a rendelkezés valójában technikai háttérű, és a Magyar Országos Közjegyzői Kamara (MOKK) rendszerében őrzött elektronikus iratok selejtezéséhez kapcsolódik. Szécsényi-Nagy Kristóf ki is emeli, hogy a 10 éves szigorú anyagi jogi jellegű határidő beiktatására azért volt szükség, mert a végrehajtás elrendelésére a fizetési meghagyásos eljárásnak kizárólag a MOKK rendszerében rögzített adatai alapján - tehát nem a kinyomtatott papíralapú iratok alapján - kerülhet sor, ugyanakkor a MOKK rendszerében kezelt adatokat az eljárás befejezését követő 10 év után törölni kell.⁷⁵ A technikai indíttatású szabályok azonban a végrehajtási jog elévülése és a jogerős fizetési meghagyások végrehajthatósága tekintetében kérdéseket vetettek fel. A 2018. január 1-től módosításokat bevezető jogszabály indokolása azt is kiemeli azonban, hogy a gyakorlat által egyelőre csak elméleti szinten felvetett kérdésről van szó.⁷⁶

73 1208/B/2010. sz. AB határozat

74 GELENCSÉR Dániel – KISS Nikolett – RÁK Viktor – SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf-TURBUCZ Zoltán: A végrehajtás elrendelése. In: GELENCSÉR Dániel – ÚDVARY Sándor (szerk.): *A bírósági végrehajtásról szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja*. HVG ORAC, Budapest, 2021. 98. o.; NAGY Adrienn: *Gondolatok a végrehajtási jog elévüléséről*. FORVM, 2023/2., 80. o.

75 SZÉCSÉNYI-NAGY 2020. 531. o.

76 T/17165. számú törvényjavaslat indokollással - a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról Részletes indokolás a 85. §-hoz.

4. Záró gondolatok

A fizetési meghagyásos eljárás bevezetésének célja 1893-ban a nem vitatott követelések behajtása körüli eljárás egyszerűbbé, olcsóbbá tétele volt. A meghagyásokhoz az elmúlt 132 évben megszakítás nélkül és vitán felül álló intézményként kapcsolódott a jogerő intézménye. Ellentmondás hiányában a fizetési meghagyás jogerőre emelkedik, és kapcsolódik hozzá a végrehajthatóság. A meghagyásokhoz fűződő joghatásokra vonatkozó kutatásunk tehát azon egyszerű összeggel is zárható, hogy a jogalkotói cél a jogszabályváltozások ellenére állandónak tekinthető, amelyet a fizetési meghagyások jogerőre emelkedésével határozott meg a mindenkori szabályozás.

Természetesen a fizetési meghagyásos eljárás által elérni kívánt jogalkotói célok változtak, az 1930. évi XXXIV. törvénycikk által és azt követően folyamatosan kibővültek, azonban a követelésérvényesítésnek egy egyszerű, költséghatékony módja maradt, amelyben azellentmondás hiányában bekövetkező jogerő és végrehajthatóság, mint állandó tényező, kiemelkedő szerepet játszik.

Tekintettel a tanulmány bevezetőjében kutatásra ösztönző jogegységi határozat által tett azon megállapításra, hogy a fizetési meghagyásba foglalt követelés nem érdemi vizsgálat eredménye, érdemes felhívni a figyelmet azon tényre, hogy az intézmény bevezetését és szabályozását elhatározó jogalkotó tudatában volt az érdemi elbírálás hiányának. Kifejezetten el kívánt tekinteni ettől, és a meghagyáshoz ennek ellenére kapcsolt jogerőt és végrehajthatóságot. Az 1893. évi XIX. törvénycikk Általános indokolása máig hatóan mutatja a fizetési meghagyásos eljárás szerkezetére vonatkozó elvárásainak: „egyáltalán nem indokolt, hogy ezekben az esetekben ... a jogérvényesítés szükségszerűen ugyanazoktól az alakiságoktól függjön, a melyek a peres eljárás alkatrészeiül vannak megszabva, - s hogy a jogérvényesítési kényszer alkalmazását: a végrehajtást, mellőzhetlenül ugyanazok a cselekmények - kereset, tárgyalás, ítélet - előzzék meg, a melyek a vitás jog meghatározásának, ténybeli megalapításának és bírói elismerésének, s e szerint a vitás kérdések elintézésének eszközét képezik”.⁷⁷

77 TÉRFFY 1927. 172-173. o.

Irodalomjegyzék

- ÉBNER Vilmos: Perindítás. In: VARGA István (szerk.): *A polgári perendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja I/III*. HVGORAC, 2018. 605-804. o.
- FARKAS József: *A jogerő a magyar polgári peres eljárásban*. Akadémia Kiadó, Budapest 1976.
- GÁSPÁRDY László: *Polgári nemperes eljárások*. „Novotni Alapítvány a Magánjog Fejlesztéséért”. Miskolc, 2001.
- GÁTOS György: Határozatok. In: NÉMETH János – KISS Daisy (szerk.): *A polgári perendtartás magyarázata 1*. Complex Kiadó 2007. 1173-1284. o.
- GELENCSÉR Dániel – KISS Nikolett – RÁK Viktor – SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf – TURBUCZ Zoltán: *A végrehajtás elrendelése*. In: GELENCSÉR Dániel – UD-VARY Sándor (szerk.): *A bírósági végrehajtásról szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja*. HVGORAC, Budapest, 2021.
- HABERMANN Gusztáv: *Jogerő a perenkívüli eljárásban*. Szegedi Városi Nyomda és Könyvkiadó Részvénytársaság, Szeged 1935.
- HARSÁGI Viktória: *A magyar fizetési meghagyásos eljárás fejlődéstörténetének áttekintése 1893-tól napjainkig*. Iustum Aequum Salutare, 2012/3-4. szám 223-237. o.
- HELMREICH, Heinz: *Erscheinungsformen des Mahnverfahrens im deutschsprachigen Rechtskreis – unter besonderer Berücksichtigung des Mahnverfahrens in der Zivilprozessordnung und seiner Vorgängermodelle*. Köln, Berlin, Bonn, München, 1995.
- JUHÁSZ Imre: *A polgári nemperes eljárások fogalma és általános jellemzése*. In: VARGA István (szerk.): *A polgári nemperes eljárások joga*. ELTE Eötvös Kiadó Budapest 2013. 41-91. o.
- KENGYEL Miklós: *Magyar Polgári Eljárásjog*. Osiris Kiadó. Budapest, 2013.
- KOVÁCS Marcell: *A polgári perendtartás magyarázata (Második Kiadás) Első Füzet*. Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság, Budapest, 1927.
- LUGOSI József: *A polgári (peres) eljárás és a polgári per*. Jogtudományi Közlöny 2012/2. szám 68-79. o.
- MAGYARY Géza – NIZSALOVSKY Endre: *Magyar polgári perjog*. Harmadik kiadás, Franklin Társulat, Budapest 1939.

- MOLNÁR Judit – NYILAS Anna: *A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény kommentárja*. Opten Budapest, 2015.
- MOLNÁR Judit: *A magyar fizetési meghagyásos eljárás az európai megoldások tükrében*. Közjegyzői Akadémia Kiadó, Budapest 2014.
- MOLNÁR Tamás: *Alapelvek a közjegyzői nemperes eljárásokban*. Közjegyzői Akadémia Kiadó, Budapest 2019.
- MOLNÁR Tamás: *Az igazságszolgáltatás és a polgári eljárás sajátos alapelveinek érvényesülése a magyar fizetési meghagyásos eljárásban*. Közjegyzők Közlönye 2016/6. 28-42. o.
- NAGY Adrienn: *Gondolatok a végrehajtási jog elévüléséről*. FORVM, 2023/2., 77-87. o.
- NÉMETH János: *Fizetési meghagyásos eljárás*. In: NÉMETH János – KISS Daisy (szerk.): *A polgári perrendtartás magyarázata 2*. Complex Kiadó Budapest 2007. 1847-1898. o.
- OSZTOVITS András (szerk.): *A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény nagykommentárja*. Opten Informatikai Kiadó Kft. Budapest, 2015.
- PÁKOZDI Zita: *A jogerő tárgyi terjedelme a polgári perben*. Pólay Elemér Alapítvány, Iurisperitus Kiadó, Szeged 2017.
- SÁRFFY Andor: *A perádat csökkentése a peren kívüli eljárás fejlesztése útján*, Magyar Jogászegylet Kiadása, Budapest 1930.
- SCHÖNVITZKY Bertalan: *Az ítélet és a jogerő. Bevezetés a jogerőtanba*. Bibliotheca Academica, Az Egri Érseki Jogakadémia Értekezéseinek Tára, Szent János Nyomda, Eger 1938.
- SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: *A fizetési meghagyásos eljárás*. In: VARGA István (szerk.): *A polgári nemperes eljárások joga*. ELTE Eötvös Kiadó Budapest 2013. 785-866. o.
- SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: *Elhatárolási kérdések a fizetési meghagyásos eljárásban*. In: VARGA István (szerk.): *Codificatio processualis civilis Studia in Honorem Németh János II*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2013. 377-402. o.
- SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: *Mikor évül el a közjegyzői okiratba foglalt követelés?* Magyar Jog 2014/10. szám. 586-591. o.
- SZÉCSÉNYI-NAGY Kristóf: *Nagykommentár a fizetési meghagyásos eljárásról szóló törvényhez*. Wolters Kluwer Hungary Budapest, 2020.

- TÉRFFY Gyula: *A Polgári Perrendtartás Törvénye és Joggyakorlata II. kötet.* Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1927.
- TÓTH Károly: *Polgári törvénykezési jog. Alapismeretek II. kötet. Törvénykezés államhatalommal.* Hegedűs és Sándor Könyvkiadóhivatala. Budapest, 1910. 460-466. o.
- UDVARY Sándor: A határozatok joghatásai. In: WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Kommentár a polgári perrendtartáshoz.* Wolters Kluwer Hungary, Budapest, 2019. 892-908. o.
- WOPERA Zsuzsa: *Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez.* Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft. 2017.